

...dân M th ng b u l i đ ng kim t ng th ng...

Hình :waatp.com

B c qua năm m i, k vi t này mu n gieo th m t qu cho hai năm t i, xem t ng lai chính tr c a TT Obama nh th nào.

Dĩ nhiên là ch đoán mò cho vui ch n u bi t tr c nh ng gì s x y ra c hai năm sau thì... ch i c phi u ch c ch n có l i h n vi t báo nhi u.

Chính tr M không gi ng v i chính tr c các n c “dân làm ch , đ ng lãnh đ o”, chuy n gì cũng bi t tr c đ c... c ch c năm tr c, v i các lãnh t muôn năm và chính sách v i c u, dù tr i m a hay n ng. Chính tr c cái x M này là dân làm ch c n c, k c làm ch cái đ ng lãnh đ o luôn. B ng ch ng là dân v a lên ti ng r t m nh trong k b u c v a qua, khi n đ ng lãnh đ o phi i đi u ch nh chính sách m t cách quy mô.

Dân làm ch cũng có nghĩa là gió thổi ngược xuôi, ch ng ai đoán đ c s thổi theo chiều nào, lúc nào.

Hai năm tr c, ông Barack Obama đ c coi nh Đ ng Tiên Tri giáng tr n, m t tháng tr c đây, ông b coi nh t ng th ng b t bất có nh u hy v ng v v n s m trong th t v ng c a c n c, c a c th gi i không ch ng. Bây gi thì ông i đang đ c truy n thông th i lên nh m t t ng th ng xu t s c, bi t thích nghi v i ý dân, và b o đ m s ng i trong Tòa B ch c sáu năm n a.

Thành ra bây gi mà đoán chuy n hai năm n a thì có mà Thánh m i bi t chính xác đ c. Dù v y, cũng ch ng thi t h i hay m t mát ghê m gì n u ta c bàn t i.

Cu i năm 2012, n c M s đi b u t ng th ng l i, cũng nh b u l i ph n l n c p lãnh đ o trong qu c h i và c p ti u bang.

V phía Dân Ch , theo truy n th ng chính tr M , có nh u hy v ng s không có chính khách Dân Ch nào ra tranh ch c v i đ ng kim t ng th ng Obama. Hi n nay, ta không th y khuôn m t sáng giá nào h t, tr bà Hillary Clinton thì bà l i nói tr c là s không ng c gì c

Trong cu c tranh c năm 2008, th ng ngh sĩ Barack Obama ph i ch y đưa v i m t s ng viên n ng ký khác c a đ ng Dân Ch . Nh ng sau khi đ c c , ông đã mau m n hoá gi i hay khoá tay các đ i th quan tr ng nh t. Th ng ngh sĩ Joe Biden đ c m i làm phó t ng th ng, th ng ngh sĩ Hillary Clinton đ c m i làm Ngo i Tr ng.

Dĩ nhiên s không th có chuy n hai ng i này nh y ra tranh c v i t ng th ng đ ng nh m. Ai dám nói TT Obama không có th đo n chính tr ?

Ngoài hai v này ra, ch ng có ai th y có chút hy v ng nào. Các tên tu i l n c a Dân Ch nh Ted Kennedy, Robert Byrd đ u v a qua đ i. M t lô ngh sĩ, dân bi u, th ng đ c tên tu i cũng v a đ c dân M m i v v n đi câu cá. Lãnh t kh i Dân Ch , ngh sĩ Harry Reid, v a thoát ch t, l n đ n th ng m t bà vô danh trong đ ng t k t c, làm sao dám ôm m ng tranh ch c t ng th ng v i Obama? C u PTT Al Gore đã ch ng còn bao nhiêu uy tín, nh t là hai năm qua là hai năm n c M b b o tuy t liên miên, khi n thuy t hâm nóng đ a c u c a Gore tr thành trò

c i cho thiên h .

M t y u t n a là chuy n ra tranh c ch ng l i t ng th ng đ ng nhi m c a phe mình cũng là m t hành đ ng chính tr phiêu l u c c k nguy hi m. N u th t b i thì s thân b i danh l i t vì mang ti ng là “ph n đ ng”, ch a k s b t ng th ng tr thù. Trong tình tr ng hi n h u, ng i ta không th y trong đ ng Dân Ch có ng i có ý đ nh ra thách đ u v i TT Obama.

Sau cùng là v n đ lý t ng. Ng i ta ch có th ra tranh c ch ng t ng th ng đ ng nhi m n u th y v này đ ng nh là đã có hành đ ng “ph n đ ng”, ph n l i lý t ng c a đ ng. Nh TT Bush cha b chính khách b o th Pat Buchanan ra thách đ u vì TT Bush tăng thu , trái v i đ ng h ng và l i h a c a ông khi tranh c .

Cho đ n nay, TT Obama đi đúng theo đ ng h ng c p t i n c a đ ng Dân Ch , không ai nghĩ ông s b m t đ ng viên Dân Ch nào thách đ u, ngo i tr tr ng h p hai năm t i TT Obama s bi n thành b o th và s t ông h y b lu t c i t y t ch ng h n, m t đ u khó ai tin có th x y ra.

Chuy n TT Obama s ra tranh c , đ i di n cho đ ng Dân Ch coi nh là chuy n đ ng nhiên.

V phía đ i l p C ng Hòa thì tình hình đ ng nh còn x u h n h i năm 2008. Năm đó, dù sao, C ng Hòa còn đ a ra đ c m t ng viên n ng ký, TNS John McCain, m t v dân c có uy tín l n, cũng là m t “ng i hùng”. V y mà cũng v n thua.

Bây gi , truy n thông liên t c đ a ra nh ng tên tu i có th đ i di n cho C ng Hòa, nh ng nhìn k thì ch ng th y ai có hy v ng gì đ i v i TT Obama. Các khuôn m t đ c đ a ra đ u đã thua McCain, và t h n n a, ch ng có sáng ki n, t t ng m i l i gì. Nh ng c u th ng đ c Huckabee, Romney,... ch ng có m t s c thu hút ki u Obama, Clinton, hay Kennedy gì h t. Cũng ch ng ph i là nh ng chính khách uy tín l n nh Reagan, Bush cha, hay McCain. Ông Huckabee là m t “ông c đ o”, còn có tính “truy n giáo” h n xa c u TT Carter ngày x a, khó đ c c trong cái th i đ i c i m hi n nay. Ông Romney thì có khuynh h ng c p t i n, ít hy v ng thành công trong m t đ ng b o th .

Còn m t ng i đ c nh c nh nhi u là Newt Gingrich, c u Ch T ch H Vi n. Nh ng ông này tr c đây, gây xì-căng-đan, b v đi l y bà th ký, ph i t ch c v nhà... vi t sách vi t báo. Khó ai có th m ng t ng ông s là m t ng viên có hy v ng thành công trong cái đ ng coi tr ng

nh ng giá tr gia đình.

Nhân v t sáng giá nh t hi n nay là bà Sarah Palin, c u th ng đ c Alaska, cũng là c u ng viên phó t ng th ng cùng liên danh v i McCain. Bà là ng i hi n đang n i đình n i đám, đ c coi nh lãnh t bán chính th c c a Phong Trào b o th Tea Party. Nh ng Palin có ba đi m y u, khó có th v t qua đ c, ít nh t là trong hai năm t i.

Th nh t, bà là ng i thi u kinh nghi m chính tr c p liên bang, và nh t là trong các v n đ qu c phòng và đ i ngo i, là nh ng trách nhi m tr c c a t ng th ng. Th nh, bà thu c thành ph n b o th c c đoan trong khi dân M nói chung không tín nhi m chính khách c c đoan trong các vai trò lãnh đ o quan tr ng. Th ba, bà là ng i đ c truy n thông c p ti n tuy n ch n làm đ i t ng lý t ng, đã t ng xúm i đánh không n ng tay, đ ki u, đ cách, t o ra m t n t ng không m y t t đ p v bà trong qu n chúng M và th gi i.

Ng i ta nhìn bà Palin nh có th là m t lãnh t l n c a kh i b o th , nh ng khó có th nhìn bà nh lãnh t c a c n c M , bao g m c b o th l n c p ti n và ôn hoà.

Truy n thông cũng đã đ a tên m t s chính khách C ng Hòa khác, nh ng không có ng i nào có đ c h u thu n c a trên 5% dân M .

Cu c b u t ng th ng trên nguyên t c s là cu c b u gi a đ i di n hai chính đ ng Dân Ch và C ng Hòa, có th có thêm m t tá ng viên v v n khác.

Trên th c t , đây s là cu c tr ng c u dân ý v TT Obama. Dân M mà ng h thì ông s tái đ c c , không thì ông s v v n. Hoàn toàn tùy thu c vào nh n đ nh c a dân M đ i v i ông ch không ph i tùy vào ng viên m nh hay y u nào c a đ ng C ng Hoà.

Cũng nh cu c b u năm 2008, t c là m t cu c bi u quy t ng h hay ch ng c u TT Bush (cho dù ông không ra tranh c đ c), ch không tùy thu c vào ng viên m nh hay y u nào c a đ ng Dân Ch .

K t qu , dân M quá chán v i TT Bush nên b u đ i m t ông chính khách vô danh, vô quá kh , vô kinh nghi m là Obama.

Cu c b u c tháng M i M t v a qua khó có th đ c coi nh là m t ch đ u cho hai năm t i. Trong các cu c b u c gi a mùa đ i th i hai t ng th ng Carter và Bush 41 (cha), c hai ông t ng th ng đ u đ c coi nh thành công c ng c đ c th chính tr c a mình, nh ng hai năm sau, c hai ông đ u th t b i khi tái tranh c , tr thành hai ông t ng th ng m t nhi m k . Đ i th i TT Clinton, cu c b u c gi a mùa năm 1994 là m t th m b i vĩ đ i, nh ng hai năm sau, ông đ c b u i.

Bây gi TT Obama cũng th m b i. Chuy n ông đi theo Carter hay Clinton là đ u ch a bi t đ c.

Đ u ta bi t đ c bây gi là ông Obama đã h t s c mau m n b lái, th a thu n và nh ng b phe b o th C ng Hòa ngay sau khi k t qu b u c đ c công b , mà không c n ch đ n ngày khai m c qu c h i khoá t i, trong khi làm ng đ cho phe đ ng mình c p ti n th t b i không thông qua đ c m y d lu t.

S thay đ i nhanh chóng này là m t ng c nhiên l n cho t t c m i ng i, t đ ng minh đ n k thù. Nh ng dù sao, cũng v n còn quá s m đ bi t đ c đây là thay đ i chi n thu t, cu n theo chi u gió nh t th i, hay là thay đ i đ ng h ng lâu dài. Trong hai năm t i, TT Obama s ph i tr c di n v i m t s v n đ l n nh đã bàn đ n trong bài vi t tu n tr c (nh gi i quy t th t nghi p, cân b ng ngân sách, gi m n qu c gia, c i t y t ...). Đ u là v n đ gay c n ch không th có quy t đ nh “màu xám” gi a đ c, mà nh t đ nh là ph i “mèo tr ng hay mèo đen” rõ ràng.

K t qu cu c b u tháng M i M t v a qua cho th y t t c đ u s tùy thu c vào thái đ và hành đ ng c a TT Obama trong hai năm t i, ch không ph i trong hai năm qua. N u đ a vào thành qu c a hai năm qua, hi n nhiên là TT Obama khó có hy v ng tái đ c c , nh cu c b u tháng M i M t v a qua đã xác nh n.

Bài toán c a TT Obama có v hi n nhiên: ông nh ng b C ng Hòa ch ng qua ch vì lý do chi n thu t ng n h n, đ r i tr v v i nh ng ch ng trình c p ti n c c đoan, t n kém và phiêu l u, thì có nhi u hy v ng s đi theo con đ ng c a Carter, làm t ng th ng m t nhi m k . Trái l i, n u ông th c tâm đi vào con đ ng ôn hòa h p tác l ng đ ng theo mô th c Clinton thì hy v ng tái đ c c c a ông s cao h n nhi u.

Cái tr trêu trong bài toán trên là n u ông theo con đ ng c a c tri c p ti n c a ông mu n, thì ông s th t b i, trong khi ng c l i n u ông theo con đ ng c a đ i l p b o th mu n thì ông s l i thành công.

Nói cách khác, cß tri cßp tißn cßa ông đòi hßi ông làm theo ý hß thì hß sß mßt ông tßng thßng, trong khi khßi bßo thß Cßng Hòa đòi hßi ông làm theo ý hß thì sß bß kßt vßi ông tßng thßng này thêm bßn năm nßa.

Tóm lßi, mßi sß sß phßn lßn tùy thußc vào các quyßt đßnh cßa TT Obama trong hai năm tßi. Tuy nhiên, cũng cßn lßu ý dân Mß thßng có truyßn thßng bßu lßi đßng kim tßng thßng, trß phi ông này quá xá xß nhß TT Carter chßng hßn. Tâm lý bình thßng cßa cß tri, hß không mußn đßi ý vì nhß vßy là rõ ràng tßnh nhßn mình đã sai lßm tß đßu rßi. Đßng thßi dân Mß cũng có tính đß lßng, có ý thßc chính trß cao, hißu đßc chuyßn làm tßng thßng không phßi đß, nên có khuynh hßng chßp nhßn cho tßng thßng có thßi giß, có thêm cß hßi.

Trong trßng hßp cßa TT Obama, lßi còn yßu tß rßt quan trßng là dân Mß sß đßn đo rßt nhißu và sß khó lßy quyßt đßnh bác bß ông tßng thßng da màu đßu tiên mßt cách đß dàng vì vßn sß mang tißng kß thß.

Cái tính sß mang tißng kß thß này đã là mßt trong nhßng yßu tß quan trßng khißn Obama đßc cß lßn đßu, và cũng sß là yßu tß quan trßng khißn ông tái đßc cß. Không có cß quan truyßn thông hay thăm dò dß lußn nào dám bàn đßn chuyßn nßy, nhßng ai cũng nhìn thßy cái bóng ma khßng lß này. (2-01-11)

Quý đßc giß có thß liên lßc vßi tác giß đß góp ý qua email: Vulinh11@gmail.com . Bài cßa tác giß đßc đßng mßi Thß Ba trên Vißt Báo.